

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Т.в.о. голови приймальної комісії
Рівненського державного
гуманітарного університету

Оксана ПЕТРЕНКО

«27» березня 2025 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ
З МОВИ НАВЧАННЯ – УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ
ГРОМАДЯНСТВА)**

Схвалено вченою радою філологічного факультету
Протокол № 3 від 25 березня 2025 р.

Голова вченої ради
філологічного факультету Галина НІКОЛАЙЧУК

Схвалено навчально-методичною комісією філологічного факультету
Протокол № 5 від 24 березня 2025 р.

Голова навчально-методичної комісії
філологічного факультету Наталія МИХАЛЬЧУК

Розробники:

Наталія ВОЛОС
Наталія ПАВЛЮК

Рівне 2025

Програма вступного іспиту з мови навчання – української мови (для іноземців та осіб без громадянства) / Наталія Волос, Наталія Павлюк. Рівне: РДГУ, 2025. 11 с.

Розробники:

Волос Н.П., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови;

Павлюк Н.П., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови.

Рецензенти:

Мединська Н.М., доктор філологічних наук, доцент, проректор з навчально-методичної роботи, професор кафедри української мови та літератури Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені акад. Степана Дем'янчука.

Кучма Т.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології.

Програма вступного іспиту з мови навчання – української мови (для іноземців та осіб без громадянства): зміст основних освітніх компетенцій, критерії оцінювання відповідей вступників, рекомендована література.

Розглянуто на засіданні кафедри української мови (протокол № 5 від 20 березня 2025 р.)

©Рівненський державний гуманітарний університет, 2025 р.

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ	5
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАВДАНЬ ВСТУПНОГО ІСПИТУ	7
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ	7
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	8
ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС	11

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного іспиту з української мови на здобуття ступеня бакалавра для іноземців та осіб без громадянства призначена допомогти вступникам підготуватися до випробування.

Програма включає широкий перелік тем із української мови та творів із української літератури. Матеріал програми з української мови структуровано за такими розділами: «Загальні відомості про мову», «Фонетика. Графіка. Орфоепія», «Орфографія», «Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис і пунктуація», «Стилістика».

Мета вступного випробування – визначити рівень засвоєння теоретичних знань і сформованості практичних умінь із української мови.

Вступник повинен **знати**:

- звуковий склад української мови, поняття про основні фонетичні процеси і зміни (спрощення, чергування); співвідношення звуків і букв;
- сучасні орфоепічні норми та правила орфографії;
- лексичне значення слова, словниковий склад української мови з погляду походження, значення фразеологізмів;
- будову слова (значущі частини слова);
- морфологічні ознаки, синтаксичну роль, значення й особливості всіх частин мови;
- типи, форми та будову синтаксичних одиниць, способи вираження головних і другорядних членів речення;
- пунктуаційні правила;
- ознаки та особливості стилів української мови.

Вступник повинен **вміти**:

- наголошувати слова відповідно до орфоепічних норм;
- розташовувати слова за алфавітом;
- правильно писати слова з вивченими орфограмами;
- пояснювати лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; уживати слова в переносному значенні; знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів;
- пояснювати значення фразеологізмів;
- розпізнавати в тексті різні частини мови; відмінювати іменники, прикметники, числівники, займенники; утворювати форми ступенів порівняння якісних прикметників; правильно поєднувати числівники з іменниками; визначати часи й способи дієслів; використовувати один час і спосіб у значенні іншого; розрізняти дієприкметники й дієприслівники;
- добирати й комунікативно доцільно використовувати слова різних частин мови в мовленні;
- розрізняти словосполучення й речення, речення різних типів і видів, сурядний і підрядний зв'язок між словами й частинами складного речення;
- комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості різних типів речень у мовленні;
- замінювати пряму мову непрямою; правильно й доцільно використовувати в тексті пряму мову й цитати;
- правильно розставляти пунктуаційні знаки в реченні;
- розпізнавати стилі мовлення, визначати особливості кожного з них.

Інформація щодо проведення вступного іспиту:

Допуск вступників до фахового випробування здійснюється за умови наявності аркуша результатів вступних випробувань та документа, який засвідчує особу (паспорт, приписне свідоцтво тощо).

Вступний іспит проводиться згідно з розкладом, складеним відбірковою комісією №3 РДГУ у формі тестування. Вступники, які не з'явилися на вступний іспит без поважних причин у визначений розкладом час, до участі у подальших випробуваннях та в конкурсі не допускаються. За наявності поважних причин, підтверджених документально, вступники можуть бути допущені до пропущеного вступного іспиту з дозволу відповідального секретаря приймальної комісії в межах встановлених термінів та розкладу вступного іспиту. Запис відповіді на екзаменаційні тестові завдання здійснюється у бланку відповідей, під якою ставиться підпис вступника та членів предметної екзаменаційної комісії.

Перескладання вступного іспиту не дозволяється.

Оцінювання відповіді вступників на наступному іспиті здійснюється членами комісії для проведення вступного іспиту, призначеної згідно з наказом ректора, за шкалою 100-200.

Підставою для формування оцінки є правильність відповідей іменників. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Прикметник. Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Ступені порівняння якісних прикметників (вищий і найвищий), способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників.

Числівник. Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Особливості відмінювання числівників.

Займенник. Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Особливості відмінювання займенників. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово. Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но*, *-то*). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Час дієслова (минулий, теперішній, майбутній). Способи дієслова (дійсний, умовний, наказовий). Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідмін.

Дієприкметник. Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Творення дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників.

Дієприслівник. Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, творення, синтаксична роль.

Прислівник. Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Написання прислівників разом і через дефіс.

Прийменник. Прийменник як службова частина мови. Правопис складних і складених прийменників.

Службові частини мови. Сполучник як службова частина мови. Частка як службова частина мови, правопис часток. Вигук як частина мови. Значення вигуків.

Синтаксис і пунктуація

Синтаксис як розділ граматики. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису.

Словосполучення. Поняття про словосполучення. Підрядний і сурядний зв'язок між словами у словосполученні. Головне й залежне слово в словосполученні.

Речення. Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю чи відсутністю засобів ускладнення (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертань).

Розділові знаки в реченнях із однорідними й неоднорідними означеннями. Розділові знаки в реченнях із узагальнювальними словами до однорідних членів. Розділові знаки у реченнях із відокремленими означеннями. Розділові знаки у реченнях із відокремленими прикладками. Розділові знаки у реченнях із відокремленими обставинами. Розділові знаки у реченнях із відокремленими додатками. Розділові знаки у реченнях із відокремленими уточнювальними членами речення. Розділові знаки в реченнях зі вставними та вставленими конструкціями. Розділові знаки в реченнях із поширеними й непоширеними звертаннями.

Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний), способи їх вираження. Тире між підметом і присудком.

Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

Другорядні члени речення. Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Складне речення. Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному (інтонація, сполучники, сполучні слова).

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин (сполучникові й безсполучникові).

Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення, його будова. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні. Складнопідрядні речення з кількома підрядними. Розділові знаки у складнопідрядних реченнях.

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в них.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою.

Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

Стилістика

Поняття стилю. Функційно-стильові різновиди (стилі) сучасної української літературної мови, сфера їх використання, призначення, основні ознаки та особливості мовної організації (на лексичному та граматичному рівнях).

Стилістичні засоби (ресурси) сучасної української літературної мови. Фігури мови та троп

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАВДАНЬ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Іспит складається з двох частин: тестування (базові знання з фонетики, орфоєпії, графіки, орфографії, лексикології, фразеології, морфеміки, словотвору, морфології, синтаксису, пунктуації, стилістики сучасної української літературної мови). Тестування включає тестові завдання, загальна кількість яких – 12:

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Допуск вступників до вступного іспиту здійснюється за умови наявності аркуша результатів вступних випробувань та документа, який засвідчує особу (паспорт, приписне свідоцтво тощо).

Вступний іспит проводиться згідно з розкладом, складеним відбірковою комісією №3 РДГУ у формі тестування. Вступники, які не з'явились на вступний іспит без поважних причин у визначений розкладом час, до участі у подальших випробуваннях та в конкурсі не допускаються. За наявності поважних причин, підтверджених документально, вступники можуть бути допущені до пропущеної вступного іспиту з дозволу відповідального секретаря приймальної комісії в межах встановлених термінів та розкладу вступного іспиту. Запис відповіді на екзаменаційні тестові завдання здійснюється у бланку відповідей, під якою ставиться підпис вступника та членів предметної екзаменаційної комісії.

Перескладання вступного іспиту не дозволяється.

Оцінювання відповіді вступників на вступному іспиті здійснюється членами комісії для проведення вступного іспиту, призначеної згідно з наказом ректора, за шкалою 100-200. Підставою для формування оцінки є правильність відповіді.

Після визначення підсумкового бала за виконання всіх завдань вступного іспиту результат кожного вступника, який набрав 10 балів або більше, переводиться в рейтингову оцінку за шкалою від 100 до 200 балів. Нижче в таблиці наведені норми переведення кількісних показників правильно виконаних завдань вступного іспиту в бали за 200-бальною шкалою.

Таблиця переведення тестових балів, отриманих вступниками за виконання завдань із української мови, у рейтингову оцінку

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100–200	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100–200	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100–200	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100–200
0	не склав	13	109	26	148	39	178
1	не склав	14	112	27	151	40	180
2	не склав	15	115	28	154	41	182
3	не склав	16	118	29	157	42	184
4	не склав	17	121	30	160	43	186
5	не склав	18	124	31	162	44	188
6	не склав	19	127	32	164	45	190
7	не склав	20	130	33	166	46	192
8	не склав	21	133	34	168	47	194
9	не склав	22	136	35	170	48	196
10	100	23	139	36	172	49	198

11	103	24	142	37	174	50	200
12	106	25	145	38	176		

Компетентність вступників оцінюється за рівнями. Виділені такі рівні компетентності: початковий, середній, достатній, високий.

**Таблиця відповідності рівнів компетентностей
значенням 200-бальної шкали оцінювання завдань вступного іспиту**

Рівень компетентності	Шкала оцінювання	Національна шкала оцінювання
Початковий	0–99	незадовільно
Середній	100–149	задовільно
Достатній	150–179	добре
Високий	180–200	відмінно

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Навчальні посібники й підручники

1. Авраменко О. Українська мова та література. Довідник : завдання в тестовій формі / О. Авраменко, М. Блажко. – К. : Грамота, 2012. – Ч.1. – 552 с.
2. Авраменко О. Українська мова та література. Довідник : завдання в тестовій формі / О. Авраменко. – К. : Грамота, 2012. – Ч.2. – 160 с.
3. Білецька О. ЗНО–2015. Українська мова : комплексна підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання / О. Білецька. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2014. – 498 с.
4. Ваш репетитор : посібник / за ред. М. І. Пентиліук. – К. : Ленвіт, 2000. – 72 с.
5. Демченко Н. І. Українська мова і література : збірник типових тестів ЗНО–2015. (ДПА, базовий та поглиблений рівні) : навчальний посібник / Н. І. Демченко, Г. І. Карась, Д. О. Сидоренко. – К. : Український центр підготовки абітурієнтів, 2015. – 144 с.
6. Дмитренко Є. Українська мова та література : комплексний довідник абітурієнта / Є. Дмитренко. – К., 2014.
7. Козачук Г. О. Українська мова для абітурієнтів : навчальний посібник / Г. О. Козачук. – 4-те вид., доп. – К. : Вища школа, 2003. – 287 с.
8. Кононенко П. П. Українська мова : посібник для вступників до вузів / П. П. Кононенко, Л. О. Кадомцева, Л. І. Мацько. – К. : Либідь, 1990. – 224 с.
9. Литвин І. В. Сучасна українська мова в схемах і таблицях : навчальний посібник / І. В. Литвин, С. І. Литвин. – 2-е вид. – К. : АС, 2003. – 95 с.
10. Омельчук С. А. Практикум з правопису української мови: система дослідницьких вправ : навч. посіб. / С. А. Омельчук. – К. : Грамота, 2009. – 223 с.
11. Плющ М. Я. Словотворення та вивчення його в школі / М. Я. Плющ. – К. : Рад. шк., 1985.
12. Пономарів О. Д. Культура слова. Мовностилістичні поради : навч. посібник. – 2-ге вид., стереотип. / О. Д. Пономарів. – К. : Либідь, 2001. – 240 с.
13. Тоцька Н. І. Українська пунктуація: практикум : навч. посіб. / Н. І. Тоцька. – К. : Вища школа, 1990.
14. Ужченко В. Д. Вивчення фразеології в середній школі / В. Д. Ужченко. – К. : Рад.

- школа, 1990. – 175 с.
15. Український правопис. – Харків : Фоліо, 2019. – 348 с.
 16. Український правопис у таблицях і схемах / В. Ф. Чукіна, Г. С. Почтаренко, О. М. Почтаренко. – К. : Логос, 2009. – 176 с.
 17. Фурдуй М. І. Українська мова: практикум з правопису : навч. посіб. / М. І. Фурдуй. – К. : Либідь, 2003.
 18. Чукіна В. Ф. Граматика української мови в таблицях і схемах / В. Ф. Чукіна. – К. : «ВП Логос-М», 2015. – 140 с.
 19. Шевчук С. В. Практикум з української мови: модульний курс : навч. посіб. / С. В. Шевчук, Т. М. Лобода. – К. : Вища школа, 2006. – 326 с.
 20. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. – 4-те вид. / І. П. Ющук. – К. : Освіта, 2000. – 254 с.

Словники й довідники

1. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2003.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови. – Київ – Ірпінь, 1991 – 2001.
3. Ганич Д. І. Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганич, І. С. Олійник. – К. : Вища шк., 1985.
4. Гринчишин Д. Г. Словник паронімів української мови / Д. Г. Гринчишин, О. А. Сербенська. – К. : Рад. шк., 1986.
5. Деркач П. М. Короткий словник синонімів української мови / П. М. Деркач. – Львів – Краків – Париж : Просвіта, 1993.
6. Довідник з культури мови / за ред. С. Я. Єрмоленко. – К. : Вища школа, 2005. – 400 с.
7. Етимологічний словник української мови. – К. : Наук. думка, 1982 – 1989.
8. Інверсійний словник української мови. – К. : Наук. думка, 1985.
9. Калашник В. С. Словник фразеологічних антонімів української мови / В. С. Калашник, Ж. В. Колоїз. – К. : Довіра, 2006. – 349 с.
10. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови / С. Караванський. – К. : Кобза, 1995.
11. Клименко Н. Ф. Словник афіксальних морфем української мови / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська, В. С. Карпіловський та ін. – К., 1998. – 434 с.
12. Коломієць М. П. Короткий словник перифраз / М. П. Коломієць, Є. С. Регушевський. – К. : Рад. шк., 1985.
13. Коломієць М. П. Словник фразеологічних синонімів / М. П. Коломієць, Є. С. Регушевський. – К. : Рад. шк., 1988.
14. Культура мови на щодень / Н. Я. Дзюбишина-Мельник, Н. С. Дужик, С. Я. Єрмоленко та ін. – К. : Довіра, 2002. – 170 с.
15. Культура української мови : довідник / за ред. В. М. Русанівського. – К. : Либідь, 1990. – 394 с.
16. Огієнко І. Етимологічно-семантичний словник української мови : [у 4-х т.] / І. Огієнко. – Вінніпег, 1979–1995.
17. Орфографічний словник української мови. – К. : Довіра, 1994.
18. Орфоепічний словник / укл. М. І. Погрібний. – К. : Рад. шк., 1984.
19. Полюга Л. М. Словник антонімів / Л. М. Полюга. – К. : Рад. шк., 1987.
20. Полюга Л. М. Словник українських морфем / Л. М. Полюга. – К. : Довіра, 2009.
21. Російсько-український словник : [у 3 т.]. – К. : Наук. думка, 1968.
22. Сербенська О. Екологія українського слова : практичний словничок-довідник / О. Сербенська, М. Білоус. – Львів : Компанія «Манускрипт», 2003. – 68 с.
23. Сікорська З. С. Українсько-російський словотворчий словник / З. С. Сікорська. – К. :

Рад. шк., 1985.

24. Словар української мови : [у 4 т.] / за ред. Б. Грінченка. – К., 1958.
25. Словник власних імен людей. – К. : Наук. думка, 1985.
26. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська та ін. – К. : Знання, 2004. – 367 с.
27. Словник епітетів української мови. – К., 1998.
28. Словник іншомовних слів / уклад. С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. – К. : Наукова думка, 2000. – 680 с.
29. Словник синонімів української мови : у 2-х т. / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. – К. : Наукова думка, 1999 – 2000.
30. Словник сучасного українського сленгу / упорядник Т. М. Кондратюк. – Харків : Фоліо, 2006. – 350 с.
31. Словник української мови : [в 11 т.]. – К. : Наук. думка, 1970–1980.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС

1. http://osvita.ua/test/program_zno/946/
2. http://osvita.ua/doc/files/news/9/946/ukrainian_lan_lit.pdf
3. www.mova.info
4. www.pereklad.kiev.ua
5. www.pravopys.net
6. www.rozum.org.ua
7. <http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/>
8. <http://velyka-chy-mala-litera.wikidot.com/>
9. <http://kultura-movy.wikidot.com/>
10. <http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com/>
11. <http://nepravylno-pravylno.wikidot.com/>
12. <http://ros-ukr-idioms.wikidot.com/>
13. <http://chak-chy-pravylno-my-hovorymo.wikidot.com/>
14. <http://www.ukrcenter.com/library/default.asp>
15. <http://www.utoronto.ca/elul/Main-Ukr.html>
16. <http://www.nbu.gov.ua/portal/>